

УДК 37.018
Н73

Серія «Виховна робота»
Заснована 2007 року

Нові години спілкування. 5–8 класи / Укладач
Н73 В. М. Андрєєва — Х. : Вид. група «Основа», 2017. —
112 с. — (Серія «Виховна робота»).

ISBN 978-617-00-3120-4.

У посібнику представлені докладні розробки годин спілкування для учнів 5-8 класів, що стосуються найрізноманітніших тем та є актуальними для школярів цієї вікової категорії. Позакласні заходи передбачають використання інтерактивних форм роботи. Зручний формат та розміщення на окремих аркушах дають можливість доповнити розробки власним записами та нотатками.

Для класних керівників, вихователів, шкільних психологів.

УДК 37.018

Навчально-методичний посібник

Серія «Виховна робота»

Укладач:

АНДРЕЄВА Вікторія Миколаївна

ГОДИНИ СПІЛКУВАННЯ.

5–8 класи

Головний редактор *В. М. Андрєєва*

Відповідальний за видання *Ю. М. Афанасенко*

Технічний редактор *О. В. Лебєдєва*

Коректор *О. М. Журенко*

Підп. до друку 16.06.2017. Формат 84×108/16. Папір офсет.
Гарнітура Шкільна. Друк офсет. Ум. друк. арк. 11,76. Зам. № 17-06/19-05.

ТОВ «Видавнича група «Основа»».

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи КВ № 11393-269Р від 26.06.2006

Україна, 61001, м. Харків, вул. Плеханівська, 66.

Тел. (057) 731-96-33. Email: office@osnova.com.ua

Надруковано у друкарні ТОВ «ТРИАДА-ПАК»

Свідоцтво ДК № 4926 від 25.06.2015 р.

м. Харків, вул. Киргизька, 19. Тел. +38(057)703-12-21

www.triada-pack.com, e-mail: sale@triada.kharkov.ua

© Андрєєва В. М., укладання, 2017

© Полюхович Л. П., Кресан Ж. В., Кривошея В. М.,
Дердуга Л. Б., Долінська Л. В., Колесник О. М., Горіла В. М.,
Левченко Л. Г., Туріщева Л. В., Топчук М. В., Уманська О. В.,
Ворожбит К. С., Шкляренко Л. Г., Шкарупа О. В.,
Стопчанська О. С., Бублик Л. І., Ремболович В. В., 2017

© ТОВ «Видавнича група «Основа»», 2017

ISBN 978-617-00-3120-4

Шановні колеги!

Пропонуємо до вашої уваги новий посібник, який допоможе класним керівникам без зайвого клопоту підготувати та провести виховний захід, дібрати доцільні методи та форми виховної роботи, згуртувати дитячий колектив, розширити світогляд учнів тощо.

Ми підібрали не просто класні години — монологи вчителя, не музично-літературні композиції, а виховні заходи, що передбачають спілкування, використання інтерактивних форм роботи. Тобто це **АКТУАЛЬНО** та **СУЧАСНО**.

Розробки стосуються найрізноманітніших тем, докладні та розгорнуті, з методично грамотно оформленими метою, типом, структурними елементами та ін.

Зручний формат й розміщення на парній кількості сторінок дозволяє зробити декілька копій й використати їх як роздавальний матеріал. А відривні аркуші можна застосувати для звітності — потрібно лише вписати необхідні дані у відведених місцях. Тому це **ЗЕКОНОМИТЬ ВАШ ЧАС** для підготовки та оформлення конспекту. Це просто дуже **ЗРУЧНО!**

Наявність місця для записів надає можливість робити необхідні примітки щодо виконавців ролей, музичного або відеосупроводу, додавати інші матеріали тощо. Тобто ви маєте можливість проявити власну **ТВОРЧИСТЬ**, зробити розробки справді вашими особистими, нестандартними, оригінальними.

Тож сподіваємось, що ви оціните переваги цього посібника. Бажаємо успіхів!

У посібнику використані авторські розробки із журналів ВГ «Основа».

Редакція

ЗМІСТ

БАТЬКІВЩИНО, ЗЕМЛЕ РІДНА ДО ДНЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ	5
ВЕЛИКДЕНЬ: ТРАДИЦІЇ ТА СУЧАСНІСТЬ (ГОДИНА СПІЛКУВАННЯ, 5–6 КЛ.)	9
МОЯ БАТЬКІВЩИНА — УКРАЇНА (ГОДИНА СПІЛКУВАННЯ, 5–8 КЛ.)	15
НЕСИ ДОБРО У СВІТ ПРИРОДИ (ГОДИНА СПІЛКУВАННЯ, 5–6 КЛ.)	23
МИ — СИЛЬНА НАЦІЯ!	31
ПРАВА ТА ЖИТТЄВІ ЦІННОСТІ	39
ЛЮДИ СИЛЬНІ ОДНЕ ОДНИМ	45
ТОЛЕРАНТНІСТЬ У ЖИТТІ ЛЮДИНИ	51
Я І ПІДЛІТКИ ІНШОЇ РАСИ	57
Я ТА ІНШІ ХЛОПЧИКИ Й ДІВЧАТКА (ДЛЯ ПІДЛІТКІВ)	59
ЖИТТЯ — НАЙДОРОЖЧИЙ СКАРБ	65
ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ У КІБЕР-ПРОСТОРІ	71
ЧИ ЩОСЬ БЕЗ СЕРЦЯ ЗРОЗУМІЄШ. ГОДИНА СПІЛКУВАННЯ ДЛЯ УЧНІВ 6-ГО КЛАСУ	77
ПОВІР У СИЛУ ДОБРОТИ	83
ДРУГ — ЦЕ ОЗНАЧАЄ ДРУГИЙ Я!	87
МИСТЕЦТВО СПІЛКУВАННЯ	93
УВІЧЛИВІСТЬ — ОКРАСА ЛЮДСЬКОЇ ДУШІ	95
КУЛЬТУРА ЗОВНІШНЯ Й ВНУТРІШНЯ	105
ЩО ТАКЕ ТОЛЕРАНТНІСТЬ?	109

Семестр		Клас		Дата проведення заходу	
---------	--	------	--	------------------------	--

БАТЬКІВЩИНО, ЗЕМЛЕ РІДНА. До Дня незалежності України

Мета:

- × ознайомити учнів з національними символами України, з її святинею — прапором, гербом, гімном;
- × формувати національну свідомість школярів, виховувати патріотів рідної держави, повагу до національних символів;
- × розширювати пізнавальні інтереси школярів.

Обладнання: Державний прапор України, герб, гімн, карта України, плакати, презентація, дитячі малюнки.

ПЕРЕБІГ ЗАХОДУ

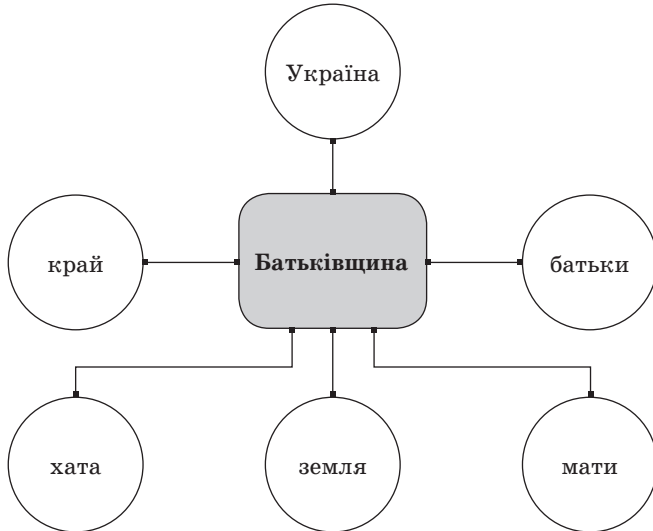
Звучить пісня Тараса Петриненка «Україна».

Учитель

Вишита колоссям і калиною.
Вигойдана співом солов'я,
Зветься величаво — Україною.
Земле зачарована моя.

- ♦ Що для вас є Батьківщина? Якими словами можна її назвати?

Асоціативний куц

Учитель. Сьогодні ми з вами поговоримо про рідний край, про нашу славу Україну. Ви дізнаєтеся більше про державні символи,

кордони, міста, про життя видатних людей, подивимося відео про Київ. Підготуватися до години спілкування мені допомогли учні нашого класу, які об'єдналися у групи: «Поети», «Історики», «Спостерігачі», «Дослідники».

» **Виступ групи «Поети»**

Плакат «Наша Батьківщина — рідна Україна».

Група «Поети»

1. Одна Батьківщина і двох не буває,
Місця, де родились, — завжди святі.
Хто рідну домівку свою забуває,
Той долі не знайде в житті.
2. Чи можна забути ту пісню,
Що мати співала малому, коли засинав,
Чи можна забути ту стежку до хати,
Що босим колись протоптав!
3. У всьому світі — кожен зна:
Є Батьківщина лиш одна.
І в нас вона одна-єдина —
Це наша славна Україна.
4. Не забувай Шевченка спів
Про горду славу козаків.
Не забувай, що ти дитина
Землі, що зветься Україна.

» **Евристична бесіда «Наша Батьківщина — рідна Україна»**

— Наша країна — це наш дім. Україна — велика держава, де багато великих міст, селищ та сіл (25 областей). Україна розташована в центрі Європи, її сусіди — Білорусь, Росія, Туреччина, Молдова, Румунія, Угорщина, Словаччина, Польща.

- ♦ Які міста України ви знаєте? які області?
- ♦ У якому регіоні ми живемо?
- ♦ У якій області?
- ♦ У якому місті?
- ♦ Яке головне місто нашої країни? (*Столиця нашої Батьківщини — це місто Київ.*)

Перегляд фільму про Київ.

» **Гра «Де хто живе?»**

— Діти, пограємо з вами в гру «Де хто живе?»

- * У Києві — кияни,
- * у Харкові — харків'яни,
- * у Донецьку — донеччани,
- * у Криму — кримчани,
- * в Одесі — одесити,
- * в Ужгороді — ужгородці,
- * у Львові — львів'яни,
- * у Полтаві — полтавчани,
- * у Сумах — сумчани.

» **Виступ групи «Історики»**

Плакат «Як тебе не любити, Києве мій?»

Група «Історики»

1. Прапор — це державний символ,
Він є в кожній державі,
Це для всіх ознака сили,
Це для всіх ознака слави.
Синьо-жовтий прапор маєм:
Синє — небо, жовте — жито,
Прапор свій оберігаєм,
Він — святиця, знаєм всі ми.

2. Наш герб — тризуб,
Це воля, слава, сила,
Наш герб — тризуб.
Недоля нас косила,
Та ми зросли, ми є,
Ми завжди будем,
Добро і пісню
Несемо ми людям.

3. Гімн — це найголовніша пісня України.

Слухати потрібно стоячи мовчки, з гордо піднятою головою.

Автор слів — Павло Чубинський, композитор — Михайло Вербицький.

4. Народними символами України є:

- * батьківська хата, святий хліб,
- * вишитий рушник, писанка,
- * барвінок, лелека.

«Без верби і калини немає України».

► Гра «Опиши Україну»

Учитель. У мене в руці невеличкий м'яч. Зараз ми будемо його передавати й описувати Україну, казати гарні слова, відповідаючи на запитання «Яка Україна?» (Безкрая, багата, гостинна, співуча, горда, дружня)

Плакат «Безмежні простори, моря і поля — це все Україна моя».

Учитель. Наша країна найкрасивіша, наймиліша, найкраща. Вона багата лісами, степами, полями.

► Гра «Закінчіть речення»

- ♦ Транспорт, який рухається залізничною колією й яким керує машиніст, називається... (поїзд).
- ♦ Робітник, який добуває в шахті кам'яне вугілля, називається... (шахтар).
- ♦ Робітник, який виплавляє метал, називається... (металург).
- ♦ Залізнична колія, якою перевозять вугілля, нафту, газ, залізо, пасажирів, називається... (залізниця).
- ♦ Галузь господарства, яка охоплює літакобудування та авіап перевезення, називається... (авіація).

► Виступ групи «Спостерігачі»

Плакат «Щоб всього доволі мати, треба добре працювати».

1. У нашій державі існує багато професій: лікарі, шахтарі, залізничники, льотчики, фермери, слюсарі. Добре розвинені такі галузі, як нафтобудування, газобудування, металургія.
2. Наша країна славиться видатними письменниками, композиторами, спортсменами, лікарями, шахтарями. Саме про них нам і розкаже група дослідників.

» **Виступ групи «Дослідники»**

Плакат «Знай наших».

1. Григорій Савич Сковорода, Тарас Григорович Шевченко, Леся Українка, Іван Якович Франко — видатні українські письменники й поети.
2. Микола Віталійович Лисенко, Сергій Сергійович Прокоф'єв — видатні композитори.
3. Микола Михайлович Амосов — лікар, хірург.
4. Сергій Павлович Корольов — конструктор, творець ракет, супутників.
5. Клавдія Іванівна Шульженко — співачка.
6. Сергій Назарович Бубка — спортсмен, легкоатлет. Майстер спорту (*стрибок з жердиною 6 м 15 см*).
7. Лілія Подкопаєва — гімнастка, чемпіонка Олімпійських ігор.

Показ презентації про Україну.

» **Гра-вікторина «Найрозумніший»**

За правильну відповідь команда отримує прапорець.

- ♦ Наша країна?
- ♦ Наша область?
- ♦ Наше місто?
- ♦ Столиця України?
- ♦ Президент України?
- ♦ Головна річка України?
- ♦ Які моря є на території України?
- ♦ Відомий лікар, хірург, кардіолог України?
- ♦ Відомий спортсмен, легка атлетика?
- ♦ Відома спортсменка Лілія...?
- ♦ Який регіон України багатий на кам'яне вугілля?
- ♦ Яке слово заховалося в тризубі?
- ♦ Якого кольору прапор?

Учитель. Мої любі діти! Пам'ятайте: патріотизм — звичайний стан повсякденного життя людини, який виявляється не тільки в надзвичайних ситуаціях. Будьте патріотами та пам'ятайте, що державні символи — це святиня, і шанобливе, трепетне ставлення до них є ознакою високої громадянської свідомості, національної гідності і, зрештою, культури людини.

Любіть у труді, у коханні, в бою,
Як пісню, що лине зорею...
Всім серцем любіть Україну свою —
І вічні ми будемо з нею!

*Л. П. Полюхович, учитель української мови та літератури
Рівненської ЗОШ I–III ст. № 13*

Семестр	<input type="text"/>	Клас	<input type="text"/>	Дата проведення заходу	<input type="text"/>
---------	----------------------	------	----------------------	------------------------	----------------------

ВЕЛИКДЕНЬ: ТРАДИЦІЇ ТА СУЧАСНІСТЬ (ГОДИНА СПІЛКУВАННЯ, 5–6 КЛ.)

Мета: розширити знання учнів про великоднє свято та його найголовніший символ — писанку; познайомити з легендами про писанки та символікою її знаків; сприяти відродженню звичаїв та обрядів нашого народу, примножувати його традиції; виховувати почуття любові до свого народу, кращі якості національного характеру.

Обладнання: проектор, ноутбук, комп'ютерна презентація, відеофрагмент «Великодні традиції», паперові заготовки (вирізані овали у формі яєць з нанесеними контурами малюнків — для розфарбовування), олівці, маркери; тексти для роботи в групах; презентація/ілюстрації писанок; дерев'яні та справжні писанки, крашанки для гри.

Попередня підготовка: за кілька днів до проведення години спілкування діти отримують завдання дізнатися й записати традиції святкування Великодня своєї родини.

ХІД ЗАХОДУ

ВСТУПНЕ СЛОВО

Учитель. Великдень — одне з найбільших весняних свят у християнській релігії. Свято пов'язане з воскресінням Ісуса Христа, тому й має назву Великий день, або Великдень. Дата святкування Великодня встановлюється наперед і кожен рік припадає на різні дні — з 22 березня по 25 квітня за старим стилем. Що ж то за свято, Великдень? Сьогодні воно має й іншу назву — Пасха. З'явилася ця назва в кінці I тисячоліття, коли на українську землю прийшло християнство. Цей день вважають днем воскресіння Ісуса Христа. Давні легенди кажуть, що того дня, коли Ісус Христос народився, день був такий довгий і ясний, що дорівнював аж сімом сучасним дням. Ось така одна із народних версій походження назви цього свята. Великдень українці завжди святкували радісно, піднесено. Святу передував Великий піст, під час якого скоромне (*тваринна їжа*) заборонялося. Наші пращури були мудрими людьми. Під час посту організм очищався від непотрібних шлаків і ставав здоровішим. Та й у кожного заощаджувалися харчі до свята: заливали ковбаси жиром, копчили шинку й окости, назбирували багато яєць.

Упродовж сьомого тижня посту наводили лад у господарстві, прибирали, мазали хати, розмальовували стіни зсередини та знадвору. Прикрашали покуть, вивішували найкращі рушники.

Весь тиждень перед Великоднем прийнято називати Великим, або Страсним, Білим, або Чистим тижнем. Кожен день цього тижня має своє призначення.

Учень Понеділок

Понеділок білить хату,
любить, певно, працювати:
і кути побілить, й стелю,
щоб Великдень був веселий!

Учень Вівторок

Шурхіт. Шум. Рипить в оселі:
чисто-начисто підлогу —
шури-шури! — тре завзято
наш вівторок довгоногий.

Учень Середа

Пишна пані середа і пере, й прасує.
До Великодня — ще б пак — хату облаштує!

Учень Четвер

Чистий четвер — чистий, вдосвіта піднявся,
ще до сходу сонця начисто скупався.

Учень П'ятниця

П'ятниця пече паски — господиня вміла:
склянки зо три молока до цеберка влила,
трохи борошна, яець, додала й ванілі,
щоби пригощати всіх вранці, у неділю.

Учень Субота

У суботи, ой, роботи — пише писанки субота,
ясні крапанки фарбує, вимальовує-малює.

Читець

Як уродилась, то була біла,
Тепер подивіться — рябенька я, ціла.
Мені розмалювала Оленочка бочки —
Жовті й червоні, і білі квіточки.
Лежу на столі коло круглої паски,
Моргаю до сиру, тулюсь до ковбаски,
До хрону, до масла, до баби сміюся,
Ану відгадайте-но, як же я звуся? (Писанка.)

Учитель. Про виникнення писанок існує багато легенд.

РОБОТА В ГРУПАХ

Учні отримують картки з текстом, знайомляться з ним і розповідають однокласникам.

ГУЦУЛЬСЬКА ЛЕГЕНДА ПРО ВИНИКНЕННЯ ПИСАНКИ

Невдовзі після свого Воскресіння Христос переміг диявола й закував його дванадцятьма залізними ланцюгами в підземеллі під Голгофою за дванадцятьма залізними дверми, котрі замкнено на дванадцять залізних замків. Але нечистий іще має силу, день і ніч він рветься на волю, розгриз уже одинадцять залізних замків і злизав одинадцять залізних дверей. Ще мить — і впаде остання, дванадцята перепона. Вирветься тоді диявол на білий світ, і настане світові кінець. Але саме цієї миті дзвонять у церкві дзвони, люди вітаються словами «Христос воскрес!» і обдаровують одне одного писанками. Тоді враз поновлюються всі окови на нечистому, всі двері й замки. Отож сидіти там, за ними, дияволу довіку — доки люди на землі писатимуть писанки й вітатимуть одне одного з Великоднем.

ЛЕГЕНДА З КИЇВЩИНИ ПРО ВИНИКНЕННЯ ПИСАНКИ

Коли Ісус Христос ходив зі святим Петром землею, то вони проходили через одне село, а там юдеї були. Побачили вони Христа, та й почали камінням і грудками шпурляти в нього. І як торкнеться камінь Ісусової одежі — зробиться з того каменя писанка, а як торкнеться грудка, то

перетвориться на крашанку. Святий Петро позбирав усе те до кишені, а пізніше людям роздав. Відтоді й пішов звичай готувати писанки та крашанки до Великодня.

ГАЛИЦЬКА ЛЕГЕНДА

Писанки вперше з'явилися як дяка доброму чоловікові. Коли Спаситель ніс хреста на гору Голгофу, то стрів чоловіка, що саме ніс яйця в кошику до Єрусалима на продаж. Чоловік бачив, як тяжко Ісусові нести хрест, поставив свій кошик у рові при дорозі, а сам кинувся помагати Спасителю. Ішли вони й разом несли хреста аж на Голгофу. Коли ж Ісуса вже розп'яли, пригадав той чоловік за свій кошик, та й повернувся на місце, де його поставив. Приходить, дивиться, а в кошику всі яйця — пописані й пофарбовані. Не поніс він їх більше продавати, а повернувся додому та й тримав як пам'ятку, бо мав те чудо за дяку від Христа за те, що допоміг нести хрест. Від того й пішло фарбування та писання яєць на Великдень.

ЛЕГЕНДА ПРО ВИНИКНЕННЯ ПИСАНКИ

Інша легенда розповідає, що коли Ісуса розп'яли на хресті, з його ран точилася кров. З кожної її краплі виникла червона крашанка. А сльози Матері Божої, яка стояла під хрестом, молилася і гірко плакала, капали на ті червоні крашанки і кожна з них перетворювалася на чудову писанку. Забравши всі писанки та крашанки в хустину, Богородиця пішла до Пілата просити дозволу поховати свого сина. Дорогою вона дарувала писанки дітям і наказувала їм жити в злагоді та мирі. Прийшовши до Пілата, Матір Божа зомліла, а писанки з хустинки розкотилися по всьому світові. Відтоді наші матері, бабусі та сестри саме до цього дня фарбують крашанки та розписують писанки до Великодня — свята Воскресіння Ісуса Христа. Після того як їх разом із великодньою паскою освячать у церкві, дарують родичам, знайомим і друзям, навіть просто зустрінчим, зі словами «Христос Воскрес!». А ті їм відповідають: «Воістину Воскрес!» і щиро дякують.

ПРИГОТУВАННЯ КРАШАНОК

Учитель. Діти, ви почули різні назви великодніх яєць — писанки, крашанки. А чим вони відрізняються? Чим схожі? Чи знаєте ви інші способи прикрашання яєць до свята? Як вони називаються? (Відповіді дітей.)

1-а дитина. Крашанки — яйця, фарбовані в один колір рослинним барвником, найчастіше відваром цибулі.

2-а дитина. Крапанки — мальовнича композиція з різнокольорових цяток.

3-я дитина. Дряпанки, або шкрябанки — це крашанки, по яких голкою видряпують орнамент.

4-а дитина. Мальованки — яйця, розмальовані пензликами.

5-а дитина. Писанки — яйця, розписані воском за допомогою писачка, воску та барвників.

Учитель. Найпоширенішим способом приготування крашанок донині залишається варіння яйця в лущинні цибулі. Ще застосовували різні кольори: червоний, блакитний, рожевий і зелений. Крашанки розфарбовували в різні кольори.

- * Червоний — радість життя, надія, любов; найбільш розповсюджений колір.
- * Жовтий — місяць і зорі, а в господарстві — урожай.
- * Блакитний — символ неба, води, простору, вітру, здоров'я.
- * Зелений — колір весни, пробудження природи, надії, радості буття.

- * Чорний — символ землі, родючості.
- * Коричневий — земні надра.
- * Білий — чистота.

Демонстрування зразків писанок на слайдах.

СИМВОЛІКА ПИСАНОК

Учитель. Писанка — символ Всесвіту. Українська писанка має понад 100 символічних малюнків. Кривулька, наприклад, знаменує нитку, вічність сонячного руху. Безконечник — символ початку і кінця. Тригер, або триніг, символізує небо, землю та повітря, або ж повітря, вогонь і воду.

- * Колесо — знак безперервного відродження життя.
- * Сонце — символ світла й життя.
- * Хрест — символ Всесвіту, чотирьох пір року, чотирьох сторін світу.
- * Спіраль — символ родючості, знак зародження нового життя.
- * Грабельки — символ дощу, води, що сходять з неба до землі й єднає Землю із небом (або ж дівчину з хлопцем).
- * Дерево життя — символ природи.
- * Зоря — знак неба.
- * Дуб — символ сили.
- * Голуб — символ душі.
- * Гілка — охорона проти хвороб.
- * Сосна — символ здоров'я.
- * Виноград — символ роду.
- * Крапочки — символ родючості.
- * Риба — символ води, життя та здоров'я.
- * Півень — охоронець добра.
- * Олень — пов'язаний зі світлом, він є рятівником-переможцем.

РОБОТА В ГРУПАХ «РОЗМАЛЮЮ ПИСАНКУ»

Діти отримують паперові заготовки яєць і протягом 3–4 хвилин розмальовують свої писанки. Демонструють свої витвори однокласникам, пояснюють, що означають використані ними символи та кольори.

ІГРИ З КРАШАНКАМИ

» Гра «Навбитки»

Два хлопці беруть крашанки, які вони вважають міцними. Один хлопець тримає в руці крашанку так, щоб виглядав лише кінець (носок), а другий б'є по ньому своєю крашанкою. Далі вони б'ють іншими кінцями. Той, у кого крашанка розіб'ється, віддає її тому, в кого лишилася ціла.

» Гра «У сліпця»

Двом дітям зав'язують очі, декілька разів обертають на місці. На підлогу кладуть дерев'яну писанку. Хто її знайде, той і переможець.

» Гра «У знахідку»

Кладуть кілька шапок, під одну з них — крашанку. Хто відгадає, під котрою з шапок крашанка, той виграв, а не відгадає — програв.

» Гра з яйцем

Діти стають у коло, кожен тримає в руці крашанку. Хтось із дітей починає гру. Він ходить перед дітьми та стукає своєю крашанкою по тих, що в руках у гравців. Усі разом промовляють:

Стали діти у кільце,
В кожного в руці яйце.
Галі випало на славу
Розпочати цю забаву —
Дуже милу, престару
Великодню гарну гру.
Ходить дівчина кільцем
І постукує яйцем.
Що не стукне — «трись» та «ай!»,
А в самої ціле, й край.
Бач, яке воно міцне!
Галя далі радо йде.
«Трись» та «трись!».
Аж раптом «хрусь!» —
Гру продовжує Петрусь.

Одне за одним діти виходять із гри. Той, у кого крашанка вціліла, показує її всім, примовляючи:

Крашанка моя міцна,
То й у грі перемогла.

ВІКТОРИНА

Учитель. Сьогодні ви багато дізналися про великодні традиції, ігри, писанки та крашанки. Настав час провести вікторину.

Запитання вікторини

1. Чим відрізняється писанка від звичайного яйця?
2. Як розписують писанки?
3. Які орнаменти наносять на писанку?
4. Чим різняться поміж собою писанка, крашанка, дряпанка та крапанка?
5. Чи можна читати писанки?
6. Які візерунки ви знаєте на писанках? («Безконечник», «берегиня», «небесні олені», «сосонка».)
7. Коли не можна писати писанку й чому? (Коли ти з кимось посварився чи був у гніві, адже писанка — символ добра і сонця.)
8. Коли яйце перестає бути простим? (Коли на яйце нанесли орнамент.)
9. Як довго можна зберігати писанку? (Якщо середину сирого яйця вудити, писанку можна зберігати тривалий час.)
10. Які природні фарби для писанкарства ви знаєте? (Коричнева — з лущиння цибулі, жовта — з кори молодих яблуневих гілок, чорна — з підсоленого відвару молодій вільхи.)

Учитель. Молодці! Все ви знаєте, на всі запитання вікторини правильно відповіли.

ЧИ ЗНАЄТЕ ВИ, ЩО...?

Учитель. А от чи знаєте ви, що:

- * у Канаді (м. Вегревіль, 35 км від Едмонтона) є пам'ятник дорогоцінній святині українського народу — писанці. На ньому красується писанка завбільшки з триповерховий будинок: заввишки — 8 м, завширшки — 5 м! Ця писанка масою майже 2270 кг зроблена з уламків літаків. Обхопити цей шедевр руками зможуть тільки 20 осіб. Виготовили пам'ятник на згадку про тих українців, які першими приїхали до Канади. Писанка повертається за вітром, як гігантський флюгер, її видно здалеку на відстані багатьох кілометрів;

- * в Україні (м. Коломия) створено Музей української писанки — єдиний у світі;
- * найстарішу паску в світі було спечено у Страсну п'ятницю 1821 року в Лондоні. Дивно, що за стільки років паска не тільки не запліснявіла, але й пахне, як свіжа. На ній збереглося зображення хреста, який зробив Вільям Скіннер, що працював пекарем. Паску в окремій коробці дбайливо зберігає його 91-річна пра-пра-праонучка й готується передати сімейну реліквію спочатку доньці, а потім онучці;
- * найбільшу в Україні мозаїку з великодніх яєць масою 2,5 тонни створено у Софійському соборі Києва 2010 року. «Погляд у вічність» зображає очі образу Діви Марії та складається з 15 тисяч розписаних вручну писанок!

Виступи дітей, обмін враженнями.

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

Учитель. Українська писанка перемагає зло. Вона вічна, як сам український життєлюбний народ. «У світі доти існуватиме любов, доки люди писатимуть писанки» — каже народна мудрість. Для людини, не обізнаної з секретами розпису писанки, може здатися, що справа ця складна й під силу лише тому, хто гарно малює. Не бійтеся, спробуйте, і ви неодмінно досягнете успіху. Запам'ятайте: писанку пишуть не руки, а душа. Тобто найголовніше — налаштуватися на відповідний настрій. Отже, пишiть писанки, діти, і даруйте їх одне одному!

Учениця

Ячко розмальоване, барвисте,
Ним тішиться і старець, і дитя,
Творіння людських рук, святе і чисте,
Маленький символ нашого життя.

Учитель

Наостанок побажаю:
Щоб з Великоднем прийшло
Щастя в вашу хату,
Щоб у вас завжди було
У родині свято!
Нехай вам писанки несуть
Сонечка краєчок,
Нехай всміхаються боки
Золотих яєчок!

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Великдень в Україні: нариси про Великодні свята з народними піснями.* — К. : Муз. Україна, 1993. — 128 с.
2. *Граф М.* Українська писанка — золота вісь Великодня / М. Граф // Шкільний світ. Свята у школі. — 2006. — № 25–28. — С. 60–66.
3. *Леценко Л. Г.* Великодні ігри з писанками : урок-гра / Л. Г. Леценко // Розкажіть онуку. — 2003. — № 7–8. — С. 26–28.
4. *Манько В.* Українська народна писанка / В. Манько. — Одеса : Свічадо, 2006. — 80 с.
5. *Павленко Н. І.* Святкові дзвони / Н. І. Павленко, В. М. Колісниченко // Позакласний час. — 2012. — № 5–6. — С. 18–20.
6. *Стельмахович М.* Теорія і практика українського національного виховання / М. Стельмахович. — Івано-Франківськ : Лілея, 1996. — 180 с.
7. *Шматько О. О.* Світлий Великдень / О. О. Шматько // Виховна робота в школі. — 2011. — № 3. — С. 51–54.

Ж. В. Кресан, учитель Ніжинської ЗОШ № 10, Чернігівська обл.